

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban dívtés:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 „ — „
Helyben hdszo koréva:
 Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 „ — „
Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 8. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, április 12.

Nagypéntek.

Krisztus keresztje áll ma a világ felett.

A kereszt körül ott állanak ma is az irástudó farizeusok s kárörömmel várják, hogy mikor hal meg a megkínzott, megostorozott szeretet.

A társadalom talaja pedig már rengegen kezd, az emberiség legaljának mélyéből folyton terjedő eszmék sötétsége borul civilizáczióknak napjára s csak a teljes sötétségre várnak, hogy megrendüljön a világ, mely rengéstől tán a templom kárpitja is megreped, de minden alkotása polgáriásodásunknak romba dől.

Annak a megfeszítettnek hite áll még az egymásra zúduló társadalmi osztályok között, a szivtelen tőke és a proletár plebs között.

A Kálvária tragédiája ma is megrázza a hívő lelket két ezredév után, de megráz minden gondolkozni tudót, aki látni akar.

A Kálvária kibővült napjainkban.

Krisztus keresztje körül nem latrok függenek a keresztben, hanem igazságok vannak megfeszítve hosszú sorban.

Azok a régi nagy eszmék, melyek vérbe fojtották a régi világot, hogy tiszta és boldog legyen az új; hová lettek közülünk a szabadság, egyenlőség és testvériségnek a szentírásból kiragadott eszméi?

Ott függenek keresztben Krisztus körül. Meztelen szabadság kell nekünk, a szabadság pedig menjen keresztre ahhoz, aki először hirdette, hogy nincs hatalom, hanem csak Istentől, a presszió és tőke, a meghunyászkodás és a gőg az a négy szeg, melyvel felszegezték, hogy le ne szálljon többé.

Testvériség helyett klikkeket keresünk, anyagi hasznot közös érdek helyett. A nemzetieskedés, vallásgyűlölet, politikai pártoskodás, azok a szögek, melyek átvették, keresztre függeszték.

S az egyenlőség! Ugyan ki nem nézi le ma a másikat? Ugyan volt-e valaha annyi privilégium, mint ma; privilégium, melyet elvettek egy társadalmi osztálytól, melynek nagy történelmi multja van, mely családi levéltáraiban az egész magyar történelmet őrzi, és kiosztották egyeseknek, kiknek érdemük a pénz s a pénzszerezéssel járó túlélelmesség.

A nép, az Isten adta nép pedig meg ma is irástudói és farizeusai után s nem törődik vele, ha újra megfeszítik égi és földi boldogságát, hitét és politikai szent eszméit.

A velő, a csont, a vér rég kikorhadt már az újkor politikai törekvéséből, csak kicserzett bőre maradt meg az eszmének, az üres liberalizmus, melyet egy-egy kolompus huz fel magára.

Nem él már a liberalizmus, csak élnek belőle, de a nép nem elég erős még ahhoz, hogy megrázza ezt a bőrt és kirázza belőle azokat, akik az eszme helyett magukat plántálták belé.

Sokan gyűlnek össze a szent sir körül e napon s nem egy igaz érzés rezdül meg a szív mélyén a meggyilkolt Üdvözítő képének látására.

Lássák meg a többi megfeszített igazságot is, Krisztus mellett a krisztusi igazságokat, aztán előre az igazság nevében, megszabadítani azokat, kik feltesztve vannak.

Legyen újra erős a keresztény hit, legyen szabadság a korrupció alól, testvériség a szeretet által és egyenlőség a boldogságban.

Mert Nagypéntekre vonatkozólag mondotta a tudós Gamáriel, »jobb, ha egyesek pusztulnak, mint hogy az egész nép elveszen.«

Álljon a kereszt, mint üdvünk jele, de szálljon le róla az oda szegzett igazság s az vezessen — előre!

P-y.

A földművelésügyi m. kir. miniszter

a Béga folyó Nagy-Becskek és Titel közötti szakaszának hajózhatóvá tételére vonatkozó munkálatok végrehajtására Nagy-Becskek székhellyel folyó évi május hó 1-től Alsó-Béga hajózási m. kir. kirendeltséget szervezett és a Ferencz-csatornai torkolati munkálatok m. kir. művezetőségét, miután a Ferencz-csatorna torkolatának áthelyezési munkálatai befejezést nyertek, ugyancsak folyó évi május hó 1-ével megszüntette.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Harangszó, orgonavirág.

Irtá: François Coppée.

Francoziából fordította: Dr. Némethy Gyula.

Husvét harangjai! husvét harangjai! Mily mélabúsan hangoztok április égében! Külvárosok satnya orgonavirágjai, miért árasztotok a magános sétálóra annyi bánatot, annyi sóvárgást?

Számlálja éveit, azt a számos évet, mialatt hallgatott benneteket, husvét harangjai, ilyen napon, mint a mai, tiszta és éles időben, ragyogó azur ég alatt, melyet még nem hasít egy fecske sem. Számlálja az éveket, a hosszú éveket, melyeken át beszítta illatodat, Páris halvány orgonavirága, a kertek rácsos kerítése mellett haladva, vagy a kőfalak mellett sétálva, melyek fölé emelkedtek fürtös virágaid.

És ez a nehéz gondolat dobbantja meg szívért:

»Egy tavasszal megint kevesebb!« Visszaemlékezik ifjúságára, mikor örömmel árasztották el őt, harangszó, orgonavirág, midőn bizonytalan, de gyönyörteljes reménység fogta el, valahányszor hallotta hangodat, érezte illatodat.

Ifjúsága! De messze tűnt, de rövid volt! Addig tartott, amíg azt mondogatta magának ébredés közben: »Minő boldogság vár reám a mai napon?« Mert bizony ez az ifjúság, a boldogságot várni, a föltétlen, a teljes, a képtelen boldogságot. »Holnap fogok találkozni a nővel, kinek mosolya megnyitja számomra az örök paradicsomot... Holnap fog kiütni a háboru, melynek én leszek lovagja, győzedelmes hőse, akinek elfogják hozni, könyörögve a város kulcsait... Holnap fogom kigondolni a dráma tervét, megírni első verseit, vagy azt a költeményt, amely halhatatlanná fog tenni.«

Szerelem, dicsőség, lángész! Mondhatja-e, hogy fiatal volt, aki nem álmodott rólatok? mit mondok? aki nem remélt benneteket, égő vágygyal bolondul?

A már öreg sétáló, kit a harangok szava ringat, kit az orgonavirágok futó illata becézget, visszaemlékszik rövid ifjúságára. Már rég fölébredt arra a napra, midőn megismerte az élet középszerűségét; midőn észrevette, hogy csak a vágy édes, hogy minden gyönyört keresés, émelegés követ, hogy a cél fut a törekvés elől. Akkor volt az, midőn egy szomorú reggelre kelve, nem várt többé semmi fölséget, semmi rendkívülit, midőn újra előlvasva néhány maga-írott lapot, hidegnek, álmanál sokkal alábbvalónak találta azt, midőn annyi mosolygás, szegletében látta kanyarogni a kis gyíkot, kiről Heine beszél, a gúny és csalfaság e hülletét.

Azonban az élet még mindig élvezhetőnek tűnt föl előtte, mint a szeptember aszalta gyümölcs. Már elveszett, örökre elveszett a lélek amaz üdesége, amely minden érzést oly frissé teszen, mint a fáról szakasztott fa alatt élvezett cseresznye, mely még az éjjel csókjától hamvas. Néha lázongott, méltatlankodott a föltt,

Feltétlenül legelőnyösebben vásárolhatunk Női-, férfi- és gyermek Carlsbadi cipőket, Fábry Testvéreknél, Kalapokat, Fehérneműeket Főüzlet: **Olaszi, Fő-utca.** és mindennemű divatárukat Fióközlet: **Zöldfa-utca.** Telefon szám 76. **Lelkiismeretes kiszolgálás, mint az egy szolid cégénél természetes.**

A magyar ipar pártolása.

Lázár István gróf, Kolozs megye alispánja a vármegye valamennyi tisztviselőihez körlevelet intézett a magyar ipar pártolása tárgyában. A terjedelmes rendeletből a következő passzusokat reprodukáljuk: »Minden tisztviselő többé-kevésbé szerepet visz a társadalmi életben, egyesületeknek tagja, vagy a társadalmi élet tényezőivel érintkezésben van, egyszóval módja van közvetlen vagy közvetlen vagy közvetett uton odahatni, hogy a köréhez tartozók iparcikkeiben való szükségleteiket magyar iparosoktól, kereskedőktől, magyar gyártmányból szerezzék be. Fontos e téren minden tisztviselőnek hazafias buzgalma és a kit összekötetései, a társadalmi életben elfoglalt szerepe, kiemelkedő tisztviselői állása többnek megtételére képesítenek, annak éppen ezen előnyöknél fogva kell többet tenni a hazafias ügy körül. Ha minden tisztviselő magán szükségleteinek forrásából való beszerzésével irányadó példát nyújt és mindazt, mire a már hangsúlyozottak szerint képes, megteszi, bizvást mondhatom, hogy a hazai ipar fellendülése és a külfölddel való verseny megállása a közel jövőben be fog következni. Elvárom tehát czimedtől, hogy mindazt, a mi hivatalos kötelessége, egyszersmind hazafiai kötelességének is tekintse és a mi hazafiai kötelessége, lelkiismeretesen teljesítse!

A telepítő maniakus.

Ki volna más, mint *Beksics* Gusztáv, a ki már egy ízben könyvet írt a latifundiumok eltolásáról Erdély havasai közé és most mindenki bámulatára ismét kirukkolt egy újabb könyvvel, szintén erről a tárgyról. Tagadhatatlan és mi kénytelenek vagyunk e könyv hatása alatt beismerni, hogy betegsége most már lényegesen javult, amennyiben most már békét hagy *Beksics* ur legalább a kötött birtoknak, de a magyar parasztot még mindig ólom katonáknak tekint, a kiket szép sorban lehet egyenlően fölalloztatni s spanyolviaszkkal odaragasztani, hogy el ne dőljenek. Megható képet füst arról, hogy milyen »fényes rajokat« bocsátanak

ki az alföldi paraszt városok, arról azonban mélysegesen hallgat, hogy kevésbé fényes, de talán tömegesebb rajok meg a keleti határszélekről ereszkednek alá a fölöstandó síkságokra. Pedig erről is meg kellene emlékezni *Beksics* ur, mert nincs az országban oly elvetemedett magyar, a ki ne akarná a magyar nép boldogulását, még az is, a ki kezébe sem vette a praktikus eszméktől telt röpiratokat, de új helyzetet teremteni a régi bajoknak, nem érdemes, igazán nem érdemes, hogy azután ismét újabb helyzetet kelljen teremteni.

A röpirat egész czime ez: *Magyarország jövője az újabb nemzeti elhelyezkedés alapján.*

Alkalmi oka *Darányi Ignác* földmívelési miniszternek az a kijelentése, hogy a *Széll-kabin*et a királynál előterjesztést tett, hogy jövőre a sík termőföldre nem fogja újabb hitbizományok alapítását tanácsolni, hanem csakis az erdőgazdaságra, nevezetesen pedig az erdélyi és más hasonló vidékeken.

Beksics erben az ő eszméi diadalát látja. De egyben összefüzi ezzel a kérdéssel a nemzeti konszolidáció érdekében kifejtett korábbi eszméit is, a melyek imént a költségvetési vitában szóba kerültek.

A könyv tartalma rövidre fogva a következő:

Az első fejezet statisztikai adatokra támaszkodva fejti ki azon bajokat, a melyek a magyarság topográfiai elhelyezkedéséből származnak, a mennyiben az ország több vidékén alig lakik magyarság, míg a három magyar centrumon ez túl van zúfolva. A terjeszkedő képességét fölhasználva, telepítés által kell nevelni egyes vidékek elenyészően csekély magyarságát. Mivel azonban ez gyorsan és megfelelő mérvben nem is eszközölhető, a *hitbizományok* egy részének áthelyezkedését javasolja.

A második fejezetben kifejti, hogy elégségesek a *mellék-hitbizományok* is e célra s a fő családi hitbizományok helyükön maradnak. Sőt lehetséges a nemzeti vidékek nemzeti megszállása a hitbizományok érintése nélkül is a *szabadbirtok értékkicserele*sé által. *Beksics* felsorolja a hitbizományokkal egyáltalán nem bíró, valamint az egy vagy több hitbizományokkal bíró családokat. A felsorolásból kitűnik, hogy előkelő családainak szinte többsége nem bír hitbizományokkal s hogy kétségkívül több család még igyekszik hitbizományt létesíteni. Ámde a kormány elfoglalt álláspontjához képest, melyen bizonyára meg fog maradni minden jövedő kormány, több hitbizomány ala-

kitása a síkföldön (vagyis a mi egyértelmű az Alföldön és a Dunántul) nem lesz lehetséges.

Hogy pedig a nemzetiségi vidékeken van elég erdő, *Beksics* legújabb munkájában számszerű adatokkal bizonyítja. Egyáltalán az erdő nemzetpolitikai hatására irányítja a közfigyelmet, konstatálva azon nagy hibát, hogy Magyarország a legújabb időkig az erdőnek gazdasági jelentőségét sem méltányolta eléggé, annál kevésbé a politikait. Az erdők jövedelmezőségét összehasonlítva a szántóföldek jövedelmezőségével, kimutatja, hogy még 1 millió hold szántóföldet is ki lehet cserélni erdőgazdaságokkal, a mi pedig a legnagyobb méret, a melyre hosszú időn át csak gondolhatunk.

De különösen hangsúlyozza és fejtegeti, hogy a nemzeti akció keresztülvitelénél maga az állam nem elégséges s részt kell abban vennie a társadalomnak. A nemzet-alkotás vagy konszolidáció munkája nem lehet kizárólag sem az államé, sem a társadalomé, hanem a kettőé együtt.

Chlumeczy nem megy Rátótra.

Egyes lapok azt ujságolták, hogy báró *Chlumeczy* husvétkor Rátótra megy *Széll Kálmán* miniszterelnök látogatására. Mint Bécsből telefonálják, ez a hír téves. *Chlumeczy* nem megy Rátótra, hanem a husvéti ünnepeket családjá körében fogja tölteni.

Délafrikai háború.

London, ápr. 12. *Lourenzo-Marquezból* jelentik: A búrok főserege, mintegy 35000 ember megszállotta a Limburg és Kronstadt közötti heglánczolatot és úgy várja *Roberts* seregének előnyomulását.

London, ápr. 12. A *Times*-nak jelentik *Lourenzo-Marquezból* tegnapi kelttel: *Epler*, a rand-bányák rendőrségének főnöke bátor föllépésével megakadályozta a bányák elpusztítását. Mikor megtudta, hogy emberek küldettek ki azzal az utasítással, hogy a bányák aláaknázására lyukakat furjanak, letartóztatta egy 14 főnyi csapatnak a vezetőjét. — *Munnik* állami bányamérnök tiltakozott

hogy a remény, az illúzió hatalma oly hamar elgyöngül, s hogy őt néhányszor megvigasztalja, minden újabb tavaszkor föléledt egy kis ifjuság, váratlan, hirtelen lendülettel.

Ilyenforma reggeleken történt az, mint a mai, husvét táján, a tulipán és sárga viola virágzaskor, midőn az orgona-illat terjengett s a harangok mintmenganyyi bebörtönzött szörnyeteg zúgtak az ég felé.

Ilyenkor visszatért életkedve; elkezdett hinni egy kissé megint a dicsőségben, a boldogságban. »Szeress!<« tanácsolák: néha a gyöngéd virágok; a hősies ércz meg azt hangoztatta: »dolgozzál!<« Multja legkedvesebb emlékei között fölidézi az ünnepek ez eleven, friss reggeleit. Nem lévén akkor fagyos, csöppet se bántotta az északkeleti szél, a tiszta idő szele, amely csapdosta arcát, össze-visszaránczigálta ruháját.

Ez a vidor szél kivált a széles boulevardon, a templom előtt üzte hamis játékaikat, főleg azokon töltve ki kedvét, akik a misére mentek vagy onnan jöttek vissza. Midőn a kis árvák csoportja megérkezett, kiket apácák vezettek, meglebbentette a fekete köpenykeket, a főkötők kék szalagjait, de főleg azzal mulatott, hogy a nővérek fehér kornettjét nagy pillangókká varázsoltá át. Az elegáns templomjárók fején szét-

dulta durván a kalap tollait, virágait. Körülgöngyölte egy-egy öreg pap sovány lábait revendája redőivel, s arra készítette szegényt, hogy kezével fogja kalapját, sőt addig ment az illetlenkedésben, hogy egy-egy gyászoló hölgy ruhájába kapaszkodott bele, kinek azután minden igyekezete mellett sem sikerült elrejtteni lábikráit.

Ilyen reggelen minden vidámságot lehelt. Az ég tiszta volt, a nők szemében boldogság ragyogott, ugyan egy kék volt az égboltozaton, s a szőke nők szemében. Hát még a zöldszin! A késlekedő fák vázán alig jelent még meg, határozatlan, hullámzó volt, mint valami bizonytalan füstfelleg. Egyéb fákön már jelentkezett a rügyeken kívül is, kis, tiszta leveleken, melyek oly csudálkozással, bájjal volt fölruházva, mint egy kis gyermek arca.

De főleg az orgonavirág! Ilyenkor még nem igen van lombja, de nyalábostul van rajta a virág, olyan, mint egy tűzijáték. Mindenütt orgonát lehetett látni. Az edényekben, ablakokban; a gyümölcsárúsok kirakatában, kis kocsikban, a gyalogjárók mentén. A járó-kelő nők két kézre fogták a nagy csokrokat; még egyik-másik fiakkeres ló fülei mellett is orgona diszlett. Óh ezek az orgonák, melyek oly korán kezdik s alig viritnak két hétig, igazi jelvényei ezek a párisi embernek, a nagy város lázas

lakójának, ki oly türelmetlen és oly sovár, a birtok és gyönyörvagy üldözött martaléka.

A magános sétáló visszaidézi elmúlt tavaszait. Hogy megrészegítette őt mindez, ez a pajkos szél, ez a friss azúr, ezek a korai virágok, ez az új zöldség s ott fenn a harangok összhangzatos zúgása a napsütötte, vidám város fölött! Nemrég még minden ifjuságát ujtotta meg!

Sajnos! Hát végkép elmúlt volna ez! Ma már beteg és gyenge, összerázkódik az északkeleti szél legkisebb fuvalmára, az orgonavirágok nem részegítik meg többé, a légi hangverseny bosszantja. Hát igazán ő az, a szerelmes és a költő — mert lényegében ez egy és ugyanaz, — kitől minden virág csókot kapott, kinnél minden rythmus ezer dalt fakasztott, ő az, aki most közönyös tud maradni egy illat, egy összhang iránt? Oh, mily kegyetlen gondolat! Hát valóban ez a vég, s nem fogja többé ismerni a természet, az élet varázsát?

E pillanatban néhány lépésnyire maga előtt, a hosszú avenuen, melyen léptei megléptek, egy fiatal embert és egy nőt vesz észre, egy padon ülve a meleg napon, melynek sugara átszűrődik a gyér lombozaton. Egy munkácsalád ez, a szegények fajából; mert habár ma nagy ünnep van is, a nő födetlen fejjel van s

ez ellen és kijelentette, hogy azok az emberek az ő parancsára cselekedtek. Epler irásbeli parancsot kért, a melyet Munnik ki is állított a munkásoknak, a kiknek aztán megengedték, hogy munkájukat folytassák. A pretóriai kormánytól tett lépések következtében azonban Munnik parancsát visszavonták. Azóta a bányákat Epler felügyelete alatt elzárták.

London, április 12. A Daily Newsnak jelentik Fokvárosból 10-iki kelettel: Ma behajóztak 400 búr foglyot, a kiket Szent Iona szigetére visznek. — A Timesnak jelentik Bloemfonteinből tegnapelőtti kelettel, hogy a Wepener mellett álló angol sereg 400 emberből áll. A Standardnak jelentik Durbanból 10-iki kelettel: Natalból egy egész dandár indult el, hogy Roberts csapataihoz csatlakozzék. Két másik ezred ma száll hajóra. A dandár parancsnokságát Hunter tábornok veszi át.

London, április 12. *Elandslagtea* mellett ma ismét nagy harc folyt, melynek folyamán a búrok előrenyomultak ismét az angolok hadállása felé és a nagy ágyúkkal léptek akcióba. Az angol tüzérség hatásosan felelt. A búrok *Sanday* folyónál elakarták vágni az angol tábor *Ladysmithtől*, a kísérlet azonban, mely sikerülése esetén döntő csapást mért volna az ottani hadműveletekre, az angol csapatok idejekorán megghiúsították.

Brüsszel, április 12. Transzvál ultimátumot fog küldeni Porugáliának, az angol csapatoknak portugál területen való átszállítása ellen.

A nagyessütörtöki közgyűlés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a nagy ünnep tiszteletére megtartotta tegnap közgyűlését.

Nem azért ugyan, hogy valami halasztha-

könnyű derékban, — és minő ruha! — a férfi is megtartotta kötött mellényét s zubbonyát. A kis fűzfa kocsi, melyben az újszülött fekszik, szorosan mellettük, a nő egy nyáláb orgonát tett, s a piczinyke fölédredve, nagyranitja szeméit a csuda előtt, s önkénytelen utánakap vaskos kacsóival. Az apa egyik térdire állította idősebbik gyermekét — legfőljebb ha két éves — s a gyermek hallgatva a szomszéd templom harangjait, s a szép zenétől elbájoztan ütemre hajtogatja fejét az érc minden rezgésére. A két házastárs felváltva nézegeti két gyermekét, szülei szemekkel, majd egymásra nézve mosolyognak hosszasan — óh a szegények halavány mosolygása — de mégis van benne e pillanatban egy kis öröm, egy kis szerelem az alacsonyorsu emberek részére.

Óh, hogy elszégyenli magát e pillanatban az elmélázó költő, hogy az imént oly önző, oly rossz bánata volt! Mindegy ha öregszik is, ha az újjászületés napról-napra kevesebb erőt önt is belé! Nyiljatok özönnel április orgonái! Zengjete teljes erővel alleluja harangjai! Virágozzál tavasz, szegények gazdagsága! Áldjon minden nyomorult ember, ez az aláhanyatló ember is, kinek az imént melegítettél föl szívét, elérzékenyítve azt mások boldogságával!

tallan ügyet kellett elintézni, mert ilyen az egész tárgysorozatban nem fordult elő, hanem azért, mert ez az ünnep tisztán a katolikusok ünnepe volt.

Jól emlékezünk, hogy nem régen egy *hosszu napon* éppen onnét hallottuk hangoztatni egy közgyűlés elnapolását, ahol most legjobban opponáltak az elnapolás ellen. De hát ilyen az a nagy hangon hirdetetett liberális egyenlőség.

A közgyűlés este hat óráig tartott, aminek $\frac{1}{6}$ -öd részét az interpellációk és a választások vették igénybe.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Beöthy László főispán elnökölt.

A közgyűlésen jelen voltak: Dr. Bozóky Alajos, Bozóky Béla, dr. Grósz Albert, Hlatky Endre, Kaczián Károly, dr. Konrád Márk, Mezey Mihály, Miskolczy Barnabás, Papp Miklós, Serdült Bálint, Stark Gyula, Szokoly Tamás, Schöpflin Agoston, Sipos Orbán, dr. Várady Zsigmond, Beczkay Lajos, dr. Berkovits Ferenc, ifj. Cser János, Czeplédi Jeremiás, dr. Grósz Menyhért, dr. Kornstein Lajos, Mészáros József, Mihálovits János, Milibák József, dr. Radó Ignác, dr. Sarkadi Lajos, Sulyok István, Stern Hermann, Széles Lajos, Weisz Károly, Berger Dániel, dr. Dési Géza, dr. Friedländer Sámuel, dr. Moskovits József, Reismann Mór, Szmekta György, Serényi Gusztáv, Ternyei Antal, Weisz Mór, Aufrecht Mór, Balogh Döme, Bartsch Sándor, Bognár Sándor, Bottó Ferenc, Deutsch K. Ignác, Deutsch Simon, Diósi Lajos, dr. Dóri Ferenc, Farkas Izidor, Harmathy Károly, Heringh Sándor, Hillinger Lipót, Huzella Gyula, Incze Lajos, dr. Kazay Kálmán, Kugler Albert, Léderer Dávid, Mandel Adolf, Mihelji Adolf, dr. Mihelji Lajos, Mihelji Pál, Molnár Lajos, dr. Munk Béla, Munk Jakab, Müller Salamon, Nyiry György, Óváry Sándor, Pallay Lajos, Papp György, Pekánovits Imre, Rendes Vilmos, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Steiner M. Albert, Szűts Sámuel, ifj. Ullmann Izidor, Dr. Vári Szabó Béla, Weinberger Jakab, Weiszlovits Adolf, Bulyovszky József dr., Istvánffy István, Komlóssy József, Bordé Ferenc, Darvassy Lajos, Dús László, dr. Grám Károly, Sztarill János, dr. Baróthy Akos, Busch Dávid, Hegedüs Géza, Jablonszky Emil, Ragány János, Nemes Jenő, Szücs Géza, Szántó Lajos, Szűts István.

A közgyűlés megnyitása után felolvasták a polgármester havi jelentését, a melynek a közgazgatásra vonatkozó adatait már közöltük.

Bejelenti még a polgármester, hogy évi közgyűlése alkalmából a Nagyvárad Takarékpénztár különböző jólékonycélokra 650 koronát küldött a polgármesternek. Továbbá bejelenti Löblé Henrik törvényhatósági bizottsági tag elhunytát s hogy Lintner Kálmán városi állatorvos szalárdi járásorvossá kinevezetvé, állásáról lemondott s az állás betöltésére a pályázatot meghirdették.

A város múlt évi zárszámadásai elkészültek, de technikai okokból a májusi közgyűlés elé nem terjeszthetők be.

Interpellációk tömege.

A polgármesteri jelentéssel kapcsolatosan egész sereg interpellációt intéztek a polgármesterhez.

Balogh Döme felemlítette, hogy a Bémer-téren és az új színház környékén lakó háztulajdonosok együttesen mintegy 14—16.000 forintnyi hozzájárulást irtak alá, ha a színház a Bémer-téren épül fel. Az összeget az illetők még nem fizették be. Kérde a polgármestert, hogy mi okból nem vették be az összeget s szándékozik-e annak behajtásáról gondoskodni? Felszólal továbbá az iránt, hogy az egyes utcák Körözskő burkolatát folyton javítják s így elköltik a pénzt. A közgyűlés pedig ezelőt 3 évvel elhatározta, hogy Nagy-Körözs-utca alsó részét kikövezteti. Miért nem hajtották végre ezen határozatot s szándékozik-e a polgármester ennek érvényt szerezni?

Szokoly Tamás kapcsolatos interpellációt intéz a polgármesterhez. A gázgyár által felszedett kövezetet a város költségén javítják ki, ez pedig a gázgyár kötelessége. — Az így kiadott összeget téríttesse meg a város.

Busch Dávid: Apácza-utcán a kövező tévedésből javított ki egy darabot a gázgyár helyett, de ezt a saját költségére csinálta.

Szokoly Tamás: A legtöbb utcán a gázgyár helyett a város javíttatja ki a kövezetet.

Dr. *Dóry* Ferencz tulmagasnak találja azokat a színházi helyárokat, a melyeket a szintügyi bizottság az új színházra megállapított. Erre felhatalmazása nem volt a szintügyi bizottságnak. Drágábbak a helyek, mint bármely más városban. Kérde a polgármestert, hogy végleges-e ez a megállapítás. Ha igen, akkor megfélebbezi.

Dr. *Kazay* Kálmán feleleveníti néhány régi interpellációját.

1. A Rimanóczy fürdőjének kéménye káros hatással van a környékre. Be megy a füst a lakásokba. A színházat is elárasztja füsttel.

2. A Széna-piacz kitisztítását megígérte a polgármester, de nem történt semmi. Ki kell kövezeni a teret.

3. A város szabályrendeleteinek közrebo-csátását ígérte a polgármester. Hol késnek ezek?

4. A házak számozását 9 hónappal ezelőtt megígérték s ma sincs semmi.

5. A vasfürdő melletti Páris-patak hid ki-szélesítése el lett határozva. Miért nem hajtották végre?

Dr. *Bulyovszky* József kéri a közgyűlést, hogy az interpellációkat adják ki neki.

A polgármester jelentését elfogadták s az adományokért köszönetet szavaztak.

Indítvány az elnapolásra.

Dr. *Kazay* Kálmán indítványt tett, hogy tekintettel az ünnepre, a közgyűlést napolják el.

Dr. *Várady* Zsigmond ellenzi az elnapolást. Eddig sem volt rá példa, hogy a szorosan egyházi ünnep miatt a közgyűlést elnapolták volna. A mai közjogilag nem ünnep. Más felekezetek ünnepnapjain is tartottak tanácskozást. Tiltakozik az ellen, hogy Nagyvárad közügyeinek tárgyalása sértene valamely felekezetet.

Dr. *Kazay* Kálmán ismét felszólalt. Fontos dolgok vannak napirenden s vannak olyan bizottsági tagok, akik az ünnep miatt nem jöhetnek el. Udvariasságból is el lehetne napolni a közgyűlést.

Serényi Gusztáv nem látja indokolva az elnapolást. A tárgyalás szellemi munka s az nem sérthet senkit.

Elnöklő *főispán* kijelenti, hogy a közgyűlés megtartását szabályzat írja elő. Csak ünnepeken nem tarthatók. Máskor csak a közgyűlésnek van joga az elnapolásra.

A többség a közgyűlés elnapolása ellen nyilatkozott s így a közgyűlést folytatták.

A választások.

A zsúfolásig megtelt teremben már előzőleg erősen folyt a kapacitálás a választásra kerülő állások betöltésére.

Elnöklő *főispán* előadta, hogy egy I. oszt. esetleg két II. oszt. fogalmazói és egy II. oszt. rendőrbiztosi állás betöltése van a napirenden.

A kijelölt választmány a *főispán* elnöke alatt *Hlatky* Endre, *Mezey* Mihály, *Miskolczy* Barna, *Schöpflin* Agoston, *Reismann* Mór és dr. *Várady* Zsigmond tagokból alakított meg.

Az I. osztályu fogalmazói állásra jelöltettek:

Molnár János,

Dicker Illés és

Pásztor Bertalan.

A szavazatszedő küldöttséget a *főispán* *Mezey* Mihály elnök, *Sulyok* István, *Farkas* Izidor tagokból és *Istvánffy* István jegyzőből alakította meg.

A szavazás megejtetvén, beadott 101 szavazat s ebből nyert

Molnár János 48-at,
Dicker Illés 32-öt,
Fásztor Bertalan 19-et

s így Molnár János 16 viszonylagos szótöbbséggel választatott meg I. oszt. fogalmazóvá.

Az ekként megüresedett II. oszt. fogalmazói állásra jelöltettek:

Pataky Károly,
ifj. Böszörményi Géza,
Mendelényi Béla.

Az óriási zajból a főispán úgy vette ki, hogy a többség Pataky Károly mellett nyilatkozott s így öt egyhangulag megválasztott II. oszt. fogalmazónak jelentette ki.

A még üresedésben levő II. oszt. fogalmazói állásra jelöltettek:

Márkus István,
Altnöder Béla,
Fásztor Bertalan,
Zicher Jenő.

A megejtett szavazás során beadtak 98 szavazatot s ebből esett:

Márkus Istvánra 54,
Fásztor Bertalanra 38,
Altnöder Bélára 4.

2 szavazat megsemmisített, mivel az ez alkalommal nem jelölt ifj. Böszörményi Gézára adatott be.

A választás eredményéhez képest tehát Márkus István 16 szótöbbséggel II. oszt. fogalmazóvá választatott.

Az üresedésben levő II. oszt. rendőrbiztosi állásra kijelöltettek:

Bacz Endre,
Réz Bertalan,
Balogh Géza.

A beadott 96 szavazat közül esett:

Réz Bertalanra 77,
Bacz Endrére 16

szavazat s 3 szavazat érvénytelen volt.

II. oszt. rendőrbiztossá tehát Réz Bertalan választatott meg 61 szótöbbséggel.

*

A választások befejezése után a tárgysorozat többi pontjaira tértek át.

A közigazgatási bizottság féléves jelentését tudomásul vették s felterjesztik a belügyminiszterhez.

A villamos vasut pótszerződése.

A gőzmozdonyu közúti vasut vonalainak villamos üzemre leendő átalakítása tárgyában a törvényhatóság korábban nem fogadta el a pótszerződést, hanem azt kívánta, hogy a vágányok használatáért kikötött peage-bérnek megfelelő 140.000 forint összegig vállaljon szavazatosságot a vállalat.

Mivel e tekintetben a vállalattal folytatott tárgyalások eredményre nem vezettek, a tanács javasolja, miként fogadja el a közgyűlés a pótszerződést, azzal a kikötéssel, hogy a vágányok átalakítási költsége a 100.000 forintot elérje.

Mihelyf Adolf elfogadja a tanács javaslatát s indokolja, hogy miért foglal el most a kérdésben más állást, mint a multkor. A város megpróbálta az előny biztosítását, de ebbe a vállalat nem mehetett bele. A jövedelemrészvesztéstől nem remél sokat, de a vasut létesítését a város közönségére nagy előnynek tekintti. A kikötött peage-bérnek különben is felelmenne a fentartási költségekre.

A tanács javaslatát elfogadták.

A Városliget utja.

A Városligethez vezető ut kiépítési céljaira a város megvásárolta a Rácz Mihály, özv. Nurizsán Péterné házát. Ezen vételt a miniszter is helyben hagyta.

A Brunner Jakab és neje tulajdonában levő házra nézve a tanács 10.000 frt. vételárra nézve megegyezett.

Az egység jóváhagyását kéri a tanács. Balogh Döme a 10.000 frtot soknak találja a Brunner-házért, mert az 4000 frtnál többet nem ér. Az egységet nem fogadja el.

Komlóssy József a 10.000 frt vételárat megfelelőnek tartja.

Hlatky Endre tudja, hogy Brunner 6000 frtért vette a házát. Ezenkívül százalékot fizetett és sokat javított az épületen. Így a vételárat 10.000 frtban nem tartja tulmagasnak. Ha valakinek a vagyonát elveszik, még a bíró is magasabb összeget ítél meg. Elfogadja a tanács javaslatát.

Az egységet a tanács javaslata szerint elfogadták.

A Dobi István és nejétől, a Sinka László és nejétől, a Pikó János és nejétől, végül a Filimon Gyula és Filimon Jánostól óvoda célra megvett ingatlanokra vonatkozó szerződéseket jóváhagyták.

A m. kir. honvéd-hadapród iskola telepítésére átbocsájtott területre kötött szerződést szintén jóváhagyták.

A Városligethez vezető uthoz szükséges Rothbart-féle pusztatelek megvételére kötött szerződést jóváhagyták.

Jóváhagyták továbbá a hegyközségi hegybirtokosok 1900. évi költségétését. A hiány fedezésére 18% lesz kivetve.

A villamos vasutnak ápril 20-ra kitűzött pótbejárásához a törvényhatóság képviselőjében dr. Bulgyovszky József polgármester, Busch Dávid főmérnök és Rimler Károly főkapitány küldettek ki.

Özv. Kalmár Józsefné részére 300 korona halotti negyedek kiutaltak.

Az esküdték lajstromát összeíró bizottságba Száhländer Károly és Nyíry György törvényhatósági tagokat választották be.

A Flanta és Madarászszal a kis-pereczes-utcai kész ovodára kötött adásvételi szerződést jóváhagyták.

Ezzel 6 órakor véget ért a közgyűlés.

UJDONSAGOK.

Nagypéntek.

A mai nap mély gyásza a leghatalmasabban figyelmezteti az embert az enyészetre s mindannyiunk emlékébe hozza a memento mori-t. Az Üdvözítő halálának napja a legmélyebb gyásznap az egyházra is. Minden szertartás a gyászra és elmúlásra emlékeztet. A homályos templomokban lobogó gyertyák, zöld cyprusok és virágok között áll a szent sir. Aki egész évben feléje sem néz a templomnak, e napon legalább pár percze az Ur koporsójához viszi szive s áhitatos imára készíti az Üdvözítő nagy tragédiájának gondolata.

A mai gyászistentiszteletek.

A székesegyházban d. e. 9 órakor az u. n. csonka, vagy előszentelték miséje, mely alatt az énekkar a Passiót adja elő.

Az énekrészek a következők:

Leitner: Passio Turbák.
Popule meus (férfikar).
Leitner: Vexillae regis.
Vavrincz: Ecce quo modo.
Dr. Szemethy: Tenebre factae sunt.

A szent mise után Halász Gyula papneveldi lelkiigazgató szent beszédet mond.

Az olasz-i plebánia templomban d. e. 9 órakor az előszentelték miséje s a Passió ma-

gyarul. A szent beszédet Kópis József segédlelkész tartja.

Délután kedvezőtlen idő esetén a processió nem megy fel a Kálváriára, hanem a templomban lesz az egyházi szentbeszéd, a melyet Gáspár István segédlelkész tart és vecsernye.

Az újvárosi plebánia templomban 9 órakor a csonka mise alatt Passió. A szent mise után Pálffy Béla segédlelkész szent beszédet mond.

Délután 3 órakor zörgő vecsernye, Jeremiás siralmaival.

Este 7 órakor szentségbetétel, mint a többi templomokban.

A v.-velencei plebánia templomban reggel 9 órakor csonka mise, Passióval. A szenteknek a szt. sirba elhelyezése után Gábriely Lajos plébános szent beszédet tart.

Délután zörgő vecsernye.

*

Nagycsütörtökön, tegnap a székesegyházban a szokott egyházi pompával ment végbe a szokásos szent szertartás.

A szentmisét, valamint a krizma és olaj szentelést az összes papság jelenlétében Belopotoczky Kálmán tábori püspök végezte s a szent mise után 12 aggastyánnak megmosta a lábát.

A szent mise alatt az ének és zenekar a következő darabokat adta elő:

Rheinberger miséből: *A capella*, Credo, Sanctus, Benedictus, Agnus.

Leitner: Cristus factus est.

* Dexter a Domini.

Kersch: O salutaris hostia.

* Inter vestibulum.

Délben az összes helybeli papság a bibor-nok vendége volt.

A lábmosáson résztvett 12 aggastyán szintén a püspöki palotában ebédelt.

TAJÉKOZTATÓ.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Április 18. A vármegye rendkívüli közgyűlése.

Április 18. Esküdtészeti tárgyalás.

Április 20. Esküdtészeti tárgyalás.

Április 21 és 22. A nőegylet amatuer kiállítása.

Április 22. A Biharmegyei Népművelési Egyesület gyűlése.

Április 23 és 24. Jegyzői vizsgák a vármegyházán.

Április 25. Esküdtészeti tárgyalás.

Április 29. A nőegylet közgyűlése.

* A braganzai herceg Nagyváradon.

Ferencz József braganzai herceg Vilmos huszárezredbeli hadnagy Debreczenből ma párnapi tartózkodásra Nagyváradra érkezett. A herceg a Rimanóczy szállodába szállt.

* Erzsébet-rend adományozása. Ő Felsőgróf Schönfeld Erzsébetnek, Mária Terézia főhercegasszony főudvarmesternőjének az első osztályu Erzsébet-rendet adományozta.

* Az új vasuti menetrend. Tegnap számunkban hirt adtunk róla, hogy milyen változások lesznek a vasuti menetrendben május elsejével. Egyik budapesti lap e változásokra nézve azt írja, hogy két új gyorsvonat lesz május elsejével az egyik 6 óra 50 perczkor indul Budapestről s 11 óra után van Nagyváradon, a másik új gyorsvonat déli fél egy órakor indul Kolozsvárról, Nagyváradon van 3 óra után és Budapesten van este 9 óra 40 perczkor. Azon hírünket illetőleg, hogy a két új gyorsvonat közlekedés mellett két régi gyorsvonat közlekedést beszüntetnek, ugyanazon újság írja, hogy a reggel Budapestre menő gyorsvonatot beszüntetik ugyan, de a délután Budapestről induló gyorsvonatot Nagyváradig meghagyják, a hol aztán feloszlik.

* **Ünnep és közgyűlés.** A nagycsütörtöki városi közgyűlés alkalmából laptársunk, a helybeli *Szabadság*, mely úgy tudjuk, hogy még mindig hivatalos lapja a biharmegyei szabad- elvű pártnak, az írja, hogy »a közgyűlés tud- tunkkal még eddig egyetlen felekezet ünnepeit sem respektálta, nincs ok tehát arra sem, hogy a katolikus ünnepeket kivételes szem- pontokból nézze.« Anélkül, hogy polemikát akarnók kezdeni t. laptársunkkal konstatáljuk, hogy e tekintetben igen fogyatékos a tudása laptársunk t. szerkesztőségének. Állami, megyei és városi hivatalokban ugyancsak fürkészik a görnyedő hivatalnokok a kath. naptár piros betűs napjait, melyek egy kis pihenőt nyujtanak a fehér rabszolgáknak. A magyar képviselőház kath. ünnepeken soha sem tart ülést, ellenben a hosszunapon ülészik kivétel nélkül. Sőt Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága is mindeddig respektálta a kath. ünnepeket. Hogy a közelmúltból hozunk példát: a múlt évi deczemberi közgyűlés 8-ára esett volna, de a kath. ünnep, — Boldog-Asszony fogantatása — miatt egy héttel később, decz. 15-én lett megtartva; míg ellenben a hosszunapkor — daczára dr. *Várady* Zsigmond megindító szónoklatának — közgyűlést tartott a város. Végül a tegnapi közgyűlésen maga a főispán is kijelentette, hogy szabályrendeletünk értelmében a kath. ünnepeken nem tart a város közgyűlést. De mivel Nagycsütörtök nincs a piros betűs ünnepek között, ő kénytelen volt kitűzni az ülést. Ennyi azt hiszem a hivatalost is megnyugtatja, hogy a kath. ünnepek megtartása ősi törvényes szokás, melyen legalább egyelőre nem változtathat a — Szabadság sem.

* **A vízvezeték kibővítése.** Nagyvárad városa nemrég elhatározta, hogy a vízvezeték vizszállító képességének biztosítása végett újabb vizgyűjtő gallériákat építtet a vízvezeteki telepen. A közgyűlés ezen határozatát a miniszter jóváhagyta.

* **A római magyar zarándoklatban** egyházmegyénkben a már előbb említettek kivül *Serly* Viktor b. csabai és *Bogdánffy* Géza endrődi segédlelkészek is részt vesznek.

* **Igy sem jó, úgy sem jó.** Biharvármegye közokmányából a szennyvizeket s más fertőzött piszkot a közeli Páris-patakba hocsátották le. Igen sokszor nyáron a patak teljesen száraz s így a kórházból beleeresztett piszok iszonyu büzt terjesztett s veszélyeztette a patak mentén lakók egészségét. Ennek az elhárítására azt a módot találták, hogy a kórházból Kőfaragó- és Széles-utcán át egy beton csatornát vezetnek a Körözsbe, a melynek a költségeihez Nagyvárad városa is hozzájárulna 6000 frttal. A városi tanács tegnapi ülésén több hang emelkedett a csatorna építése ellen, de azt belátta mindenki, hogy a mostani állapotokon valamiképen segíteni kell. Az ügyet kiadta a város közegészségügyi szakbizottságának.

* **Elutasított özvegyek.** Kelelemetlen hirt kell újságnunk a szabadságharcz alatt harczolt és elesett honvédtisztek özvegyeinek, olyan nem várt meglepetést, mely bizonyára elrontja vagy megkeseríti nekik a husvétii ünnepeket. A múlt évi országos honvédtisztek merült fel a szép eszme, hogy a 48-as honvédtisztek hátramaradt özvegyeiről is gondoskodás történjék. A vidéki egyleteknek is megküldötték a gyűlés lefolyásáról szóló jegyzőkönyvet, melyben ez a kérdés még függőben levőnek van felkintetve. Az örvendetes hírre természetesen igen sok keserű sorban sinylődő honvédtiszt özvegye nyujtotta be kérvényét az országos honvédegyesülethez segélyezés végett.

Mint hogy azonban a folyamódások elintézésére egyre később s egyik hónapról a másikra húzódott *Szűls* István, a biharmegyei honvédegyelet jegyzője a kérvények tárgyában felirt a központhoz, megsürgetővén az ügyet. Tegnap érkezett le báró *Podmaniczky* Frigyes válasza erre a sürgetésre, azzal a váratlan kijelentéssel, hogy az özvegyek segélyezését keresztül vinni nem sikerülvén, az eszmét *végleg eljuttették.* Ha mindössze ennyi lett az eredmény, ezért ugyan kárt volt a kedélyeket annyira felzaklatni s a szegény özvegyekben a szépreményeket ébreszteni, melyekből oly keserves a kiábrándulás.

* **A jól értesült »Tribuna«.** A szebeni »Tribuna« már több ízben adta jelét »jól« értesült voltának. E kategóriába tartozó összes eddigi tudósításait méltóan követi sőt felül is haladja mai számában található »Magyar liturgia« című közlemény. Ebben, miután helybeli laptársunknak a »Nagyvárad«-nak keddi számában megjelent s a magyar liturgiát utópiának feltüntető cikkét regisztrálja, képzelhető örömmel tudatja olvasóival, hogy a »Nagyvárad« említett cikkének minden egyes sora fait accompli-nak veendő, minthogy tisztelt laptársunk a »Nagyvárad« — *Schlauch* bíboros püspök ő Eminenciájának organuma.

* **Jegyzői vizsga.** A körjegyzői állásra képesítő jegyzői vizsga a f. hó 23. és 24-én fog végbe menni Biharvármegye székházában.

* **Sok a hamis pénz Nagyváradon.** Vár radon a legutóbbi időben igen elszaporodtak a hamis pénzek, különösen a hamis forintok és koronák, úgy hogy naponkint öten-hatan is tesznek panaszt a rendőrségen. A nyomozás folyik, de eredményre nem vezetett még. A hamisítványok igen jók, úgy, hogy alig lehet megkülönböztetni. A rendőrség e tárgyban a közönséghez a következő hirdetményt intézi.

Nagyvárad thif. város rendőrhatalóságától. 506—900. B. Utóbbi időben, — különösen az újvársi posta- és távirtdai hivatalnál, valamint az osztrák-magyar bank nagyváradi fiókjánál is igen sok hamis koronás és egy forintos tallér foglaltatott le.

A hamisítványok leginkább 1891. évszámú osztrák veretű és igen tökéletes utánzatok, melyek nehezen, csak figyelmes megtekintés mellett ismerhetők föl és a valódi 3rmekből csak csekélyebb súlyok és hiányos csengésük által különböztethetők meg, valamenyi pedig ónantimonból öntés útján készült.

Miután a hamisítványok forrásának kipuhatolása a közönség érdekében is áll, mert a törvény nemcsak a hamis pénz gyártóját, hanem a forgalomba hozót is rendeli büntetni, *fölkérem a közönséget, különösen pedig a kereskedői köröket, miszerint pénzek váltásánál vagy fizetések elfogadásánál a koronás és talléros érmekeket gondosan tekintsek meg s mihelyt ily hamisítványt vélnek fölismerni, a rendőrséget rögtön telefonon értesíteni sziveskedjenek.*

Tapasztaltatott pedig, hogy többnyire a becsomagolt pénzek között található 1—2 hamisítvány is, czélszerű, hogy ily csomagok elfogadás előtt felbontassanak és a pénzdarabok egyenként megvizsgáltassanak.

Nagyvárad, 1900. ápril 12.

Gerő Ármán,
th. r. főkapitány.

* **A János-hegy ég!** Tegnap este az a hír volt elterjedve Budán, hogy a János-hegy, ez a kedvelt kiránduló hely, tetején az ismert gloriette-tel ég. Csakugyan égett is. A hegynek a a tündér-ut felől levő részén a kis fenyőfák és a haraszt mintegy ezer négyszög ölnyi területen kigyuladtak és nagy lánggal, de még nagyobb füsttel égett az erdő. A tűzoltók vonultak ki a veszedelem színhelyére és nagynehezen lokalizálták is a tüzet, mely alkalmasint úgy támadt, hogy valaki gondatlanul égő gyufát, vagy égő szivarvéget dobott a száraz gaz közé, a mely aztán lobot vetett.

* **Törökből keresztény.** *Érdekes kikeresztelkedés* fog lefolyni most szombaton az endrődi plebániái templomban. Ekkor ugyanis *Abdulah Szervet*, egy konstantinápolyi török fiatal ember, ki Endrődön telepedett le, fog a keresztviz alá állani. A kath. vallás elemeit *Bogdánffy* Géza endrődi s. lelkész vezetése mellett sajtátította el. Mint tudósítónk írja igen szorgalmas és értelmes fiatal ember.

* **Az egyletek zászlói.** Több egylet az ország czimerével óhajtván zászlóját diszítani, e végből engedélyért folyamodott a belügyminiszterhez. Most a belügyminiszter értesítette a törvényhatóságokat, hogy a magyar czimernek az egyletek zászlóján való használata nem ütközik az 1883. évi XVIII. t. cz. rendelkezéseibe és ennél fogva az egyletek ilyen czélu czimer engedélyért való folyamódása fölösleges.

* **851 pályázó.** Bndapest tanácsa a fővárosi adóhivalkhoz többrendbeli új állást szervezett, melyekre a pályázat márczius 31-én járt le. Ezek az állások a következők: 4 számtanácsosi, 5 számvizsgálói, 14 első oszt. számtiszt, 14 másodoszt. számtiszt, 7 számsegédi, 6 számgyakornoki, 6 első osztályu és 5 másodoszt. végrehajtói állás. A mondott határidőig erre a 61 állásra nem kevesebb, mint 851 kérvény érkezett be. A tanács elhatározta, hogy a választást a husvétii ünnepek utáni héten ejti meg.

* **Egán Ede tolvajai.** Megirtuk, hogy *Egán* Ede miniszteri biztostól néhány héttel ezelőtt ismeretlen tettesek 8000 koronát lop tak el. A tetteseket most kinyomozták *Morgenstern* Volf és *Weisz* Jakab személyében, a kiket a munkácsi rendőrkapitány letartóztatott. A beregszászi törvényszék központi vizsgálóbírája a vizsgálatot a királyi ügyészszel a helyszínen folytatja. A tetteseket vizsgálati fog ságba helyezték és már át is kísérték őket a beregszászi királyi ügyészség fogházába. Az ellopott összeg biztosítása céljából a tettesek vagyonára végrehajtást vezettek.

* **Körözött sikkasztó.** A düsseldorfi rendőrségtől távirat érkezett a budapesti főkapitánysághoz, hogy *Sistég* Vilmos pénztáros 9000 márká elsikkasztása után megszökött. *Sistég* 32 éves ember, a haja szőke, kicsiny szemű kék. Mikor megszökött, sötétszürke ruha, bársonygalléros felöltő és fekete, puha kalap volt rajta. *Sistég* magas, karcsu termete ember. A rendőrség meglelte a szükséges intézkedéseket.

* **Keresztetik egy feleség.** *Hadi* Lajos *illyei* lakos földműves felesége, sz. *Pribék* Rozália még e hó 7-én eltávozott hazulról s azóta nyoma veszett. Országos körözése elrendel tetett.

* **Névmagyarosítás.** *Grün* Mór nagyváradi lakos vezetéknevét *Gergelyre* magyarosította.

* **Feltékeny férj.** Hires lebuja a kolozsvári utcán az *Onucz Pável* kocsmája, bátrán beillenék a somogyi csárdák közé, a hol a kerek Magyarországon legemberebbül működik a fokos és legtöbb koponya lékelés történi. A rendőrségnek legtöbb dolgot ez a hirhedt csavargó tanya adott a multban, hála Istennek azonban legközelebb befeljezi pályafutását ez az erkölcsrontó intézet s bezárulnak sokat döngöttek kapui. Tegnap újra véres eset történt ebben a rosszhírű kocsmában. Ezuttal nem a bor, hanem az asszony hamis kacintása volt az oka a füstös falak közt lejátszódott drámanak. A kocsmáros testvéreinek vannak olyan veszedelmesen perzselő sugarak a szemében, melyek nem csak oda vonzótták a férfi nemet minden czégégnél csábitóbban a kocsmába, de egyik másik férfi vendégnek a szívet is megdobogtatták. Ez az eset történt egy közeli oláh falu özvegy emberével, a ki tegnap Velence eme vidéken is nagy hírnévének örvendő mulató helyére vetődött. A csinos menyecske csupa tüzeti fogásból is ugrasztotta a szerelmes özvegyet, a ki egyre merészebb lett vele szemben, a mi nem lett volna egyikőjükre nézve sem olyan végzetes, ha férjem uram tanuja nem lez a bizalmas tete a téte-nek, így azonban Othellói gerjedelmek ébredtek a fiatal legény szívében, a zöldszemű szörnyeteg elvette esztét

és turbékoló vendégét másik két barátjával együtt össze-vissza verte és szurkálta. A rendőrség vetett véget a nagy csődületet támasztó véres verekedésnek, mely a korcsmáros testvérét másik társával együtt letartóztatta s a velenzei városházára kísérte.

* **Gyilkos huszárok.** Vakmerő gyilkossági esetről veszünk hírt, melyet állítólag a beszállásolt huszárok követtek el. Az eset részletei a következők. Ezelőtt egy hónappal huszárokat szállásoltak el *Etén*. Mióta a huszárok ott vannak, a gazdák takarmányai nincsenek biztonságban, mely körülmény már sok czivódást idézett elő a gazdák és huszárok között. *Katona* András ottani lakosnak is volt egy jó boglya szénája, de a huszárok már ezt is jól megdézsmálták. A múlt héten *Katona* egy éjjel lesbe állott s a mikor a huszárok eljöttek szénát lopni, *Katona* egy seréttel töltött fegyverből rájuk lőtt s közülök többeket megsebesített. A huszárok ezért a kudarcért bosszút esküdtek *Katona* ellen. E hó 9-én éjjel több huszár össze beszélt és együtt elmentek *Katona* kertjében szénát lopni. *Katona* ekkor is résen volt, de vesztére, mert a huszárok körülfogták s magukkal hozott dorongokkal a szénaboglya tövében agyon verték. A nagy lármára, mit a szerencsétlenül járt *Katona* segélykiáltásai előidézték a szomszédok is összefutottak, de a sok huszár láttára nem mertek segítségére menni szomszédjuknak. Az eset óriási felháborodást keltett nemcsak a községben, hanem a környéken is. Az eset megvizsgálására a törvényszék vizsgálóbírája és egy katonai bizottság hadbíróval szállt ki a helyszínre és együttesen vizsgálják az esetet.

* **Elvesztett.** *Erenfeld* Mór kádár segéd elvesztette munka könyvét. A káros ez uton kéri a becsületes megtalálót, hogy a könyvet szolgáltatassa át a rendőrségen.

Öngyilkosság vagy természetes halál?

— Saját tudósítónktól. —

Bihar, április 12.

Titokzatos haláleset tartja most izgatottságban Bihar község lakosságát.

Bereczki Károlyt, az ottani körjegyzőségnek már több ideje alkalmazásban levő *segédjegyzőt* ma reggel lakásán halva találták. Az illető segédjegyzőnek még előtte való nap nem volt semmi baja, az irodában dolgozott s egyáltalában olyan baját nem tudták, mely ily hirtelen halálra vezetett volna s a haláleset egyéb körülményei is olyan színt kölcsönöznek annak, hogy *Bereczki* Károly *nem természetes halállal mult ki*.

Az öngyilkosság okaként azt emlegetik, hogy *Bereczki* Károlynak egy bűnügye folyik most a kir. törvényszéken, melynek eredménye a segédjegyző súlyos elítélése lett volna, esetleg több évig terjedő fegyház, mely elől a büntetett inkább a halálba menekült. Azt mondják, hogy *megmérgezte magát*.

Bereczki Károly segédjegyző ugyanis igen indulatos, erőszakos ember volt és fölhevülésében gyakran tettelegességekre ragadtatta magát. Egy időben igen heves összeszólalkozása volt egyik falubeli emberrel, a ki egy ügyben hozzá ment kérdezősködni. A kölcsönös heveskedés annyira fajult, hogy a segédjegyző kirántotta zsebkését és a késsel rárohanva a földművesre azt több helyen veszélyesen megszurkálta. A segédjegyző utóbb nagyon megbánta tettét, bocsánatot is kért a sértettől, de a büntetett már nem lehetett elsimitani, mert a sértett a segédjegyző ellenségeinek ösztökélésére súlyos testi sértés büntette miatt bünyenyítő följelentést tett a segédjegyző ellen. A végtárgyalás már a napokban megtörtént volna, de ez elől a vádlott a halálba menekült.

A község lakosai között elterjedt ily természetű hírekre a hatóság is megmozdult s a

titokzatos haláleset ügyében elrendelték a rendőri vizsgálatot.

Hogy mi lesz a vizsgálat eredménye, azt most még nem tudhatjuk, de azt hisszük, hogy annak eredménye meg fogja nyugtatni a fölízgatott kedélyeket.

EGYESÜLETEK.

A halásztársulat megalakult. A sebes-körözi halásztársulat, a melybe Nagyvárad városát is belekényszerítették, megalakult s a napokban tartotta közgyűlését gr. *Osáky* Lajos elnöklete alatt. A miniszteről ugyanis már jóváhagyással ellátva visszaérkeztek az alapszabályok. Az ivó-helyeket Szeghalom környékén állapították meg, de ezeket még nem lehet be rendezni, mert jelenleg itt a halászat bérbe van adva. Megkeresi a halásztársulat a Sebe-Körözs ármentesítő társulatot és Nagyvárad városát, hogy a gátörök, illetve a városi rendőrök az orv-vadász-őrök teendőit is végezhessek. A kormány 3 millió ikrát ígért a társulatnak.

Igazságszolgáltatás.

Szünet a kir. táblán. A nagyvárad kir. tábla a Husvét ünnepe miatt szünetet tart s csak a jövő szerdán kezdik meg az üléseket.

A nagyvárad kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: *Dr. Marienescu Athandás.*

334 Tóth Erzsébet — Klein Sándor — helyben hagyva.

397 Popa Péter — Popa Mária — helyben hagyva.

403 Paulisán Mojsze — Boltsán Erzsébet — helyben hagyva.

452 Kiss Ferencz — Nagy Róza — helyben hagyva.

453 Barbas Tógyer — Adrudán Rozália — helyben hagyva.

1057 Szodray Károly — Batori Zsuzsa — helyben hagyva.

Előadó: *Dobosy Alajos.*

231 Tyrbe Juon — Tyrbe Anna — helyben hagyva.

262 Kodreán Tódor s társa — Kodreán Kosztán s t. részben megváltoztatva.

345 Krusspán Tógyer s társa — Hobre Aans s társa helyben hagyva.

MŰVESZET.

A nőegylet amateur kiállítása.

A Biharmegyei és Nagyvárad Nőegylet a f. hó 21. és 22-én rendezendő amateur kiállítására vonatkozólag ma küldte szét a felhívásait, melyből a kiállítani szándékozók tájékoztatása végett közöljük a következő pontokat:

1. Kiállítás helyiségeül Biharmegye házáának disz- és tanácskozási termei fognak szolgálni, a hol a kiállítandó tárgyak természetükhöz képest falakon, állványokon és asztalokon helyeztetnek el.

2. A kiállítás két napon terveztetik, ha azonban a közönség igénye kíváná a határidő meghosszabbíttatik.

3. A kiállítás tárgyai lehetnek: képek, (olaj- és vízfestmények, rajzok, karczolatok) fényképek és mindennemű kézi munkák.

4. A kiállítandó tárgyak előre bejelentendők, hogy azok részére szükséges állványok s asztalok előre biztosíthatók legyenek. A bejelentésre az ide mellékelt jegyzék használandó, melyen

a tárgy darabonként részletesen leírandó s feljegyzendő, hogy a tárgy falon függve avagy asztalon, állványon elhelyezve milyen területet igényel □ méterben számítva; szobrok, vázák, faragványok, szekrények magassága is megjelölendő. Csoport-kiállítás esetén meg kell jelölni mik tartoznak egy csoportba s mily rendben állítandók.

5. Minden tárgy a kiállító által lesz a kiállítás helyére szállítandó, a hol a bizottság azokat átveszi, jegyzékbe vezeti s elhelyezésükről gondoskodik. A kiállító maga is berendezheti tárgyait a részére kijelölendő helyen és formában.

6. Az azonosság könnyebb megállapíthatása céljából minden tárgy alkalmas helyen a kiállító nevével ellátandó és pedig rendszerint a tárgy hátlapján, egy papír darabka felvarrása vagy felragasztása által, e jelzés csak a kiosztásnál könnyebb megismerhetés céljára szolgál, — a tárgyak kiállítási jelzését: (kiállító nevét) a rendezőség egyöntetűen fogja külön kártyákon eszközölni.

7. A kiállítandó tárgyak f. évi ápril hó 18-án délután és 19-én egész nap szállíthatók, — ápril 20-án már csak kivételesen és előleges bejelentés mellett fogadtatnak el tárgyak, mivel 20-án a kiállítás berendezése eszközöltetik.

8. A kiállítás egész tartama alatt a tárgyak őrizetéről a rendezőség gondoskodik.

9. Kiállítás berekesztése után a tárgyak elszállíthatók; az elszállítás időpontja hirtapilag fog közhírré tétetni.

10. Minden további tudnivalók, ugy a kiállítás megnyitásának módzatai hirtapilag hozatnak a közönség tudomására.

A felhíváshoz mellékelt bejelentő lapot sürgősen kitölteni s azt e hó 16-ik napjáig *Mezey Mihály* kir. közjegyző urhoz kell eljuttatni — mivel e hó 17-ik napján már a helyiségek berendezése foganatba vétetik, későbbi jelentkezések erre zavarólag hathatnának.

TANUGY.

Képesítő-vizsgálat. A nagyvárad kir. róm. kath. tanítóképző intézetnél az 1899—1900. tanévre tartandó képesítő-vizsgálatra jelentkezők kellően (születési, tanulmányi, erkölcsi, szolgálati, tiszti-orvosi bizonyítványnyal) felszerelt kérvényeiket az igazgatósághoz nyujtsák be 1900. május 10-ig. Jelentkezhetnek: (a) tanítójelöltek; b) akik a mélt. vall. és közokt. m. kir. miniszteriumtól engedélyt nyertek. A megjelenés határideje: 1900. május 14-én d. e. 8 óra. Vizsgálati díjak: a) intézeti növendékek 20 kor., b) idegenek 40 kor., c) oklevélilleték 2 kor., előlegesen fizetendők. Nagyvárad, 1900. április 10. *Az igazgatóság.*

SZINHÁZ.

A Nemzeti új igazgatója.

Budapest, április 12. (Saj. tud. táv.) *Beöthy* Lászlót, a Magyar Színház volt igazgatóját a *Nemzeti Színház* igazgatójává nevezték ki. *Festetic* gróf megváltik igazgatói állásától és valószínűleg a belügy-miniszteriumba helyezik át.

HIVATALOS.

Hirdetmény.

Nagyvárad összes városrészeire és a hegyre vonatkozó s a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott 1899—1901-ik évi házbéradó és házosztályadó kivetési lajstromok az 1883. évi XLIV. t.-cz 18. §-a értelmében f. évi április hó 16—23. napjain át nyolcz napi

közszemlére a városi adóhivatal I-ső kerület (Olaszi) a 10-ik, — a II-ik kerület (Ujváros és Külváros) a 2-ik és a III. kerület (Várallja, Velence, Csillagváros és a Hegy) a 16-dik számú szobájában azon figyelmeztetéssel tétetnek ki, miszerint érdekelt adókötelesek, a jelzett lajstromokban terhükre előírt adót ott megtekinthetik s az elleni netaláni felszólamlásukat azon adózók, kik ezen adónemmel már az előző évben is megróva voltak, a lajstrom közszemlére kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovatnak meg, ezen adójuknak adókönyvecskéjükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatósághoz írásban benyújthatják. A később benyújtott felebbezés érdemi tárgyalás alá nem fog vétetni.

Nagyvárad, 1900. évi április hó 5.

Városi adóhivatal.

REGÉNY-CSARNOK.

EL MATARIFE.

Francziából fordította: V. A.

I. 11

És elérékenyült hangon kezdett beszélni saját nyelvén ahhoz a lényhez, a kit látni vélt.

De én jól szét tekintgettem, nem láttam semmit, hacsak nem az volt a holdnak egy távoli és gőzös visszfénye, mely néhány fa ágai közt a folyóról ide hatott s melynek az igazat megvallva, elég fantasztikus alakja volt. Egy szélroham kétség kívül megzavarta a víz felületét és így az idegen alak eltűnt. Sorroudo ismét megindult és én követtem őt, kissé nyugtalanul az ő lelki felmagasztaltságától. Mikor haza értünk, hidegen kérdezte: — Sohasem látott még ön arrima herratiá-t, tévelygő lelket.

— Soha, feleltem neki a nélkül, hogy csodálkoztam volna kérdésén.

— Ah! fiatal ember, mondá ő szomoruan, ön még boldog. Ön még nem vesztette el azt, ki életéhez van kapcsolva. De énálam másként van . . .

Megrázta kezemet és jó éjt kívántunk egymásnak.

Ha nem hallottam volna Eduarttól, hogy mily babonások a baszkok és mennyire hajlandók hinni a kísértetekben, gyanakodtam volna, hogy Sorroudot örület szállta meg. Kíváncsiságom leginkább származása iránt volt fölkelte; de a világegyetem sem akartam ujjam egy ily sajtó sebbe mártani, elhatároztam, hogy mindig közönyös maradok.

Ilyen gondolatok közt mentem ki másnap reggel, hogy hosszú sétát tegyek. Mikor visszatértem, láttam Sorroudot háza előtt ülni, gondolkozó arccal. — Ma fontos hírt fogok kapni, mondá nekem, azt jelenti az esti jelenés. — Tettem magam, hogy nem érttem meg az előző esti képzelődését és csevegtem vele különféle dologról, a midőn megjelent az ösvényen Domingó. Az ifju bátyjához sietett és egy levelet nyújtott neki át. Sorroudo lázasan nyitotta fel és nemsokára az öröm tündökölt le arcáról.

— Minden megvan nyerve!

— Hogy, hogy?

— D . . . irt. Megnyerte számomra a Bayonue-i kerületben Cinco-Villas parancsnokságát. Csak ezt kívántam mindig. Elviszem azoknak fiait, kik velem harcoltak s azok fiait lesznek velem szemközt, kiket én megöltem . . . Nagyszerű helyzet lesz.

— De hol vannak katonái?

— Katonáim a navarrai parasztok, [kik csak engem várnak, hogy fegyvert ragadjanak. Emlékszik ön az Altabiscar* dalra melyet a minap este énekeltem önnek:

*A harci kiáltás visszhangzott a baszkok hegyeiben . . .

Fel, fel Escualdunao! Holnap korán reggel bejárom a Rhungomendiát. Domingó éjjel után megyünk, készíts elő mindent.

* Igen régi és igen szép baszk dal Roland csatavesztéséről Ronceaux-nál. Össze lehet Pindaros ódáival vagy az irodalom ilyenmü dalaival hasonlítani.

— A fegyverek készen vannak, mondá az ifju fülig pirulva.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A király berlini látogatása.

Berlin, április 12. A berlini udvar és Berlin városa óriási előkészületeket tesznek, hogy Ferencz József császárt és királyt méltó pompával fogadhassák és ünnepezhessék. A A fejedelmi látogatás idejére a fényes ünnepek egész sorozatát vették tervbe. Udvari diszebedek, a csapatok diszszemléje, színházi diszszelődés, a trónörökös ünnepeles felavatása gárda-ezredének tulajdonosául. Diszebed lesz továbbá Szögyény-Marich László berlini nagykövetség, a melyen mindkét udvar részt vesz.

A királyt megérkezésekor Vilmos német császár az udvar és az egész tákornoki kar élén fogadja. Kivonul továbbá az egész helyőrség és az összes zenekarok, sorfalat képezve a bevonulási útvonalon. Azok a német ezredek, melyeknek Ferencz József király a tulajdonosuk, küldöttségeket küldenek Berlinbe. A város díszítésére is már lázasan folynak az előkészületek.

Husvétii lábmosás a bécsi Burgban.

Bécs, április 12. A király ma misét hallgatott a Burg plebánia-templomban, azután pedig a Burg czeremóniás termében 12 aggastyánon a lábmosás szertartását végezte. A szertartáson jelen voltak: *Ferencz Ferdinánd, Ottó, Ferdinánd Károly, Ferdinánd Lipót* Szalvator és *Ferencz Lajos Viktor, Lipót Ferdinánd Péter* Szalvator főherczegek, továbbá *Goluchovski, Kállay, Körber, Wittek, Hartel, Spens; Rezek, Call, Giovanelli* miniszterek, az udvari méltóságok, a tábornoki kar és az arisztokráciának számos tagja, köztük *Apponyi Lajos* gróf magyarországi udvarnagy. Az udvari oratóriumban megjelentek *Erzsébet* Mária főherczegnő, *Károly* Ferencz József főherczeg, *Mária Valéria* főherczegnő gyermekeivel és *Blanka* főherczegnő. A diplomaták páholyából a diplomáciai testületnek számos tagja nézte végig az ünnepies szertartást.

Az árvíz.

Prága, április 12. A raudnizti járási főnök azt táviratozza, hogy Klappaiban eddigelő 41 ház dőlt be. Még más tíz házat is fenyeget az árvíz. Emberéletben nem esett kár.

Budapest, április 12. (Saját tudósítónk távirata.) A ma délig érkezett jelentések szerint a Duna Bécestől Pozsonyig apadóban van. Innen Orsováig elleben folytonosan árad, a fővárosban délben 2-25 méter magasságot ért el. A vizrajzi hivatal azt jelzi, hogy a Duna a fővárosban 13-14-e körül kilép medréből és csekélyebb magasságban előnti az alsó rakodópartokat. Ugyancsak a vizrajzi osztály jelenti azt, hogy a Morva, Vág és Nyitra apad, míg a Dráva és Száva állandó emelkedése veszedelemmel fenyegeti a folyó melletti községeket.

20,000 hold a víz alatt.

Sopron, április 12. (Saj. tud. táv.) *Stányánál* az ár elszakította a gátat és a szakadás mindinkább tágul, dacára annak, hogy a kirendelt utász katonaság dolgozik a szakadás betömésén. Minden erőfeszítés hiábavaló. *Bösárkányi* hídnál a *Rábcza* a töltést átszakította s *Borhacsi, Maglócza* és *Ocsolog* községeket az árvíz előntölte.

Az alispán sorra járja a fenyegetett vidékeket s minden szükséges intézkedést megtéte az ár visszaszorítására. *Szent-Andráson* is megjelent, a hol az árvíz a legnagyobb pusztításokat tette. Az egész község el van öntve, kilencz ház bedőlött és egy földmives a vízbe fullt.

Sebes-Szárnny, Szent-András, Lobro, Egyed és Árpád községek között mintegy 20.000 hold van víz alatt.

Gróf Sternberg Bécsbe érkezett.

Bécs, április 12. Gróf *Sternberg*, a ki tudvalevőleg a búrokkal küzdött Transzvámban, aztán angol fogságba került, a honnan azonban angol intervenczióra kiszabadult, tegnap Bécsbe érkezett.

Vilmos császár a szultánnak.

Konstantinápoly, április 12. A német császár táviratilag értesítette a szultánt, hogy elküldette neki annak a kútnak a fényképet és tervezetét, a melyet konstantinápolyi látogatása alkalmával Stambulban építtetni ígért. A szultán köszönő táviratot küldött a német császárnak.

Egy török államtanácsos számkivetése.

Filippopolj, április 12. Konstantinápolyból ideérkezett jelentések szerint *Tevfik Ebbuzia* államtanácsosnál, a ki egy nyomdának a tulajdonosa, házmotózást tartottak, a mely után száműzték őt Kis-Ázsiába, mert állítólag egy ifjutörök manifesztumot nyomtatott ki. Hír szerint az utóbbi napokban más letartóztatások is fordultak elő Konstantinápolyban.

Dreyfus Rómában.

Róma, ápril 12. *Dreyfus* kapitány, a ki kiszabadulása óta folyton utazik, most rövidebb tartózkodásra Rómába érkezett.

KÖZGAZDASÁG.

A helyi ipar védelme. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 10.338/IX. sz. leiratával megküldte kamaránkhöz a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarához hason szám alatt intézett s a helyi ipar pártolására vonatkozó leiratának másolatát. Ezen magas leirat szerint a hatóságok által ipari és más terménybeli szükségleteinek beszerzésénél és az ipari munkálatok kiadásánál követendő szabályzat 26. §-a értelmében elvként követendő, hogy megfelelő minőség és ár mellett első sorban a helyi ipar veendő figyelembe; ugyanez áll a közszállítások és közmunkák, tehát a középítkezések odaitélésénél is. A leirat további folyamán kimondja a nevezett miniszter ur, hogy amennyiben a helybeli iparosok tartva attól, hogy ez elv érvényesülése nehézségekbe fog ütközni, közbenjárásért forduljanak hozzá s szívesen teszen lépéseket az illetékes miniszter uraknál, hogy a helyi ipar jogos érdekeit a legmesszebb menő méltatásban részesítsék. Mírről az érdekelteket tudomásul vétel végett van szerencsénk értesíteni. Nagyvárad, 1900. ápril 11. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: *Janky* József elnök, dr. *Sarkadi* Lajos titkár.

Herefü-keverék utánvetése tavasszal. Ha a herefüves táblán tavasszal kedvezőtlen időjárás vagy állati ellenségek pl. egerek elszaporodása folytán foltonként hézagok támadnak, ezeket pótolólag be kell vetni, hogy jó legelőt, illetőleg kielégítő takarmánytermést nyerjünk.

Ha az előző évben a védőnővényekkel ve-
tett here- és fűfélék tartós szárazság miatt
nem keltek volna ki, legcélszerűbb az után-
vetést már augusztusban vagy szeptember
elején végezni, feltéve, hogy akkor elegendő a
csapadék. Ha szeptember közepéig nem tör-
ténhetett meg az utánvetés, jobb azzal tavaszig
várni, mert a fiatal növények csak akkor áll-
hatnak ellent a téli hidegeknek, ha már né-
míleg megerősödni mennek a télbe. Mielőtt ta-
vaszszal az utánvetést eszközölnék, a kérdéses
táblát éles réti boronával jól megjárattuk; ha
eléggé szikkadt a föld, a mag elszórása után
azt gyűrűs hengerrel nyomkodjuk alá.

Hézagos herefűvesek utánpótlására termé-
szetesen csak gyorsnövésű növényeket lehet
használni. Így a biborhere a vöröslóhere tábla
hézagainak utánvetésére kitűnően alkalmas.
Hátránya, hogy csak egy kaszálást ad, aztán
kivész. Jobb talajokon sikerrel vethető az *olasz
perje*, míg legelőkre jobb az angol perje, mert
hosszabb ideig tart ki.

Kevésbé jó és gazdag talajon vethető a
rozsok (Bromus erectus és mollis.) A rozsok
közepes minőségű fű ugyan, de gyorsan fejlőd-
dik és azért jöhet ez esetben kevésbé jó tala-
jon figyelembe. Jó talajon ne használjunk után-
vetésre rozsokot, hanem csakis a perjéket,
mert az előbbi korán köt magot s ha nem
kaszálják idejében, kihulló magjával elgyomo-
sitja a földet.

A herefélék között, melyek utánpótlásra
még ajánlatnak, kitűnően bevált a *kömlesztő
lucerna*: (Medicago lupulina). Ennek szára
gyenge, heverő, levelei apró, virága aranyos,
hasonlít kis komlótozozhoz. A fiatal növény
gyorsan fejlődik, úgy, hogy már a vetés évében
hoz sokszor magot, de csak két évig tart ki.
Gyökérzete csekély, azért ép oly érzékeny a
szárazsággal szemben, mint a biborhere. A
talajdonképeni lucernatalajon kívül még
könnyebb talajokon is diszlik; ha azok nem
tulságos szárazak, még meszes tőzegen is meg-
terem. Mészben szegény talaj ép oly kevésbé
megfelelő neki, mint a biborherének. Mert
heverő növény, ritkán vetik a komlós lucer-
nát tisztán, hanem keverékben, jó rétre és
legelőre.

Hézagos herek kifoltozására legalkal-
masabbak a fenti növények, melyeket azonban
jobb keverékben, mint tisztán vetni; ilyen
keverékek tavasszal történő utánvetésre:

A) Jobb talajra hektáronként:

- I. 15 kg. biborhere
8 kg. olasz perje.
- II. 2-3 kg. komlós lucerna,
3 kg. angol perje,
2 kg. olasz perje,
2-3 kg. rozsok.

(Az utóbbi el is hagyható és helyette több
olasz perje vetendő).

B) Könnyebb homokra hektáronként:

- 2-3 kg. komlós lucerna,
2-3 kg. Bromus mollis,
2-3 kg. Bromus erectus.

Jobb talajon utánvetésre tavasszal bük-
kőnyt (Vicia sativa) is lehet használni, mely
egy kielégítő kaszálást ad. Legcélszerűbb a
magot rét- vagy tövisboronával alátakarni és
a boronálás után sima hengerrel a talajhoz
nyomni. Főleg homokos talajon az esetben, ha
a múlt évi védőnővényt nem trágyáztuk meg,
célszerű lesz közepes kálfoszfat-trágyázással
az utánvetés fejlődését elősegíteni. Sokszor ajánl-
latos május elején holdankint körülbelül 50 kg.
salétromot adni fejtárgyának. Noha a pillangó-
sok nitrogényűjtők, azért mégis a fejlődés első
szakában, főleg silányabb talajon indokolt a
fejtárgyázás salétrommal, hogy a zseme növé-
nyek megerősödését előmozdítsa.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, április 12.

Az irányzat csendes.

Osztrák hitel — — — — — 365.60
Magyar hitel — — — — — 365.—

Allamvasut	— — — — —	319.—
Rimamurányi	— — — — —	312.—
Magyar jelzalog	— — — — —	229.—
Salgótarjáni	— — — — —	—
Wagon-kölcsön	— — — — —	—

Határidők.

Budapest, április 12.	
Buza októberre	— — — — — 7.96
Buza áprilisra	— — — — — 7.82
Uj tengeri	— — — — — 5.48
Rozs okt.	— — — — — 6.86
Zab okt.	— — — — — 5.44
Káposzta, repce, aug.	— — — — — —

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. április 12-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	97.—
Magyar koronajárdék	— — — — —	93.65
Magyar vasuti kölcson aranyban 4,0%	— — — — —	101.—
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2,1%	— — — — —	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	92.75
Italméresi jog megváltási kötvény	— — — — —	98.10
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	— — — — —	94.—
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcson	— — — — —	165.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcson	— — — — —	139.50
Osztrák járdék papirban	— — — — —	99.—
Osztrák járdék ezüstben	— — — — —	98.90
Osztrák járdék aranyban	— — — — —	98.50
Osztrák korona járdék	— — — — —	99.20
Osztrák államsorsjegyek	— — — — —	136.—
Osztrák magyar bankrészevény	— — — — —	17.80
Magyar hitelbankrészevény	— — — — —	732.—
Osztrák hitelintézet részevény	— — — — —	733.50
Párisi vista	— — — — —	96.35
20 frankos arany (Napoleon'or)	— — — — —	19.27
Németbirodalmi márka	— — — — —	118.30
London vista	— — — — —	242.65
20 márkás arany	— — — — —	23.67

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Árverési s árlejtési hirdetés.

A város tanácsától nyert megbízatá-
som folytán az alább jelzett boltok bérbé-
adása, továbbá a város részére szükséges
föld-, sár-, kavics és egyéb fuvarozási
munkálatok vállalatba adása czéljából f.
évi április hó 26-ik napján d. e. 10 óra-
kor a városház tanácstermében árverést,
illetve árlejtést fogok tartani.

I. Bérbé adandó boltok:

1. A Zöldfa-vendéglő alatti (előbb
Polatsek Zs. utóda, utóbb Schwartz Mór
által bérelt) 9. számú bolthelyiség —
az évi bér kikiáltási ára 737 kor. 10,
fillér, bánatpénz 368 korona.

2. A nagy-teleki-utcai elemi iskola
épületben levő (Lévy Jakab-féle) 2. számú
bolthelyiség az évi bér kikiáltási ára 402
korona; bánatpénz 201 korona.

II. Vállalatba adandó munkálatot a
város részére 1902. évi december 31-ig
szükséges föld-, sár-, kavics és egyéb
fuvarozási munkálatok képezik; bánat-
pénz 1200 korona.

Az elől említett két boltra vonatkozó
árverési — valamint a II. tétel alatti
vállalatba vonatkozó általános és rész-
letes árlejtési feltételek s körzet-kimuta-
tás alulírott hivatalos helyiségében a hi-
vatalos órák alatt megtekinthetők.

Árverelni, illetve árlejtetni, szóval
vagy írásban lehet. Írásbeli ajánlatban, —
melyhez ajánlattevő a bánatpénzt kész-
pénzben, vagy óvadékképes értékpapirban
csatolni köteles, — világosan kiteendő,
hogy az árverési, illetve az árlejtési ál-
talanos, részletes feltételeket s körzet-
kimutatást ösmeri s azokat magára
nézve mindenképpen kötelezőknek elismeri.
Szóbeli ajánlattevők az árverés, illetve
árlejtés megkezdése előtt eme kijelentést
a most említett okmányok aláírása által
kötelesek megtenni, ugyanakkor a bánat-
pénzt is alulírott küldöttségi elnök ke-
zeihez letenni.

Nagyvárad város közönsége az ár-
verés, illetve árlejtés eredménye felett
szabadon határoz, jogában álland az
eredményre való tekintet nélkül bár-
melyik ajánlattevő ajánlatát elfogadni,
vagy az árlejtés eredményét mellőzve az
értékesítés, illetve vállalatba adás iránt
tetszése szerint intézkedni.

Nagyvárad, április hó 10.

Komlóssy József,

jog- és gazdasági tanácsnok,
mint az árverelési küldöttség
elnöke.

Szabó István

fűszer-, csemege- és borkereskedése

Nagyvárad, Olaszi, Fő-utca.

Kassai és prágai
páczolt sonka
1 kiló 2 korona

Husvétii
czukor tojások
óriási választékban.

Mindennemü
sajtok, halak
eredeti napi áron.

Rák kivonat ráklevés készítéshez

1 nagy doboz 2 kor. 60 fill., közepes 1 kor. 40 fill., kis doboz 80 fillér.

Mégay Róbert
czukrász külön-
legességeinek
(á la Kugler)
főraktára

Gazdasági
vetemény és virág
magvak
legelősből forrása

Cocus dió puserli
(thea sütemény külön-
legesség) 1 csomag
40 fillér, 1 drb 2 fill.

Kitünő tiszta hegyi termésű asztali borok:

Körösvölgyi ó-bor — — 1 liter 88 fillér. | Báró Gerliczy-féle mult évi termés 1 l. 72 fil.
Ermelléki ó-bor — — 1 » 72 » | Balázsovits » » » » 1 l. 72 fil

Vidéki bormegrendelések fogyasztási adó nélkül literenként 20 fillérrel
olcsóbban számíttatnak.